

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theophili Bernardini E Societate Iesv De Religiosæ Perseverantiae Præsidiis Libri XI. ...

Bernardin, Théophile

Antverpiae, 1622

Art. 7. An Contemplationis plura sint genera.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47032](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47032)

*Id est, diuini-
tus edo-
ctos.*

rum omnium memoriam contestari uolueris, quid solida vnquam doctrina ab eis profectum reperies? Et ut de mulieribus non agam, exceptis paucis quos diximus Apostolicis uiris, consule eiusmodi *Isodidactes* homines, reperies sensum sacrarum Literarum contortum, alienum, minimeque genuinum, doctrinam cum sanctis Ecclesiae Doctoribus parum consentientem, explicationis ac non raro excusationis indigam, sermonem ab usu communi receptoque recedentem, ac res vulgares & claras, ut raras & obscuras, dum euoluere satagit, inuoluentem. Quo fit ut planè intra suos mihi limites coercendi esse videantur, nempe ut uiri boni, uiri sancti, sibi que aliquando utiles, & nunc in caelo beati, si mores probant, credantur, at ne propterea scientiae magistri, ne doctores, ne uia ab alijs sectanda demonstratores optimi credantur.

Et quoniam de uia monstranda, de methodo & arte saepe sum locutus: hunc locum finio, unum si monuero; quaedam esse quorum ars traditur, & arte atque industria obtinentur, ut ferè artes humanae: quaedam uero quae arte atque industria comparari non possunt, & melius tamen arte traduntur, non quod illorū sit ars, sed quod ad illa perueniendi, seu pertendendi sit quaedam ars; ac si quodammodo uiam te docuero qua possis ad castrum aliquod accedere, quod uerū dique praetis fossis inaccessum sit nisi nauigio: hinc uides, commostratione mea, tibi factum beneficium, quantumuis postea nauicula sit opus. Sic orationis, meditationis, contemplationis praecepta traduntur, nec ad earum tamen perfectionem praeceptis peruenitur: quippe cum ad summam infinitamque Deimaei statem cogitatum hominis extollant, fieri nequit ut ad earum arcem occupandam, humana cuiusquam doctrina sufficiat. At quia ritè conatibus, beneficia Dei gratia, quae propius accedentes transuehat, numquam deest, conatus uero ceteriores perfectioresque ratione & arte redduntur quam solo casu, & indispensato imperu: propterea securius quodammodo, & compendiarie nos in Deum euocant, qui cogitationum regendarum, diuinæque gratiae praeparandarum, certam & claram methodum scribunt. Hoc autem praeter ceteris B. Ignatium perfecisse, cum experientia docet, tum ea quae de oratione dixi probant.

Art. 7. An contemplationis eius quae sit oratio, plura sint genera.

Haec breuiter percurram, quo illa quae adhuc dixi, clariora euadant. Sunt enim qui nobis plura contemplationum nomina ingerentes, totidem uarias adinuenisse se, uel saltem agnouisse gratulantur: cuius rei non in ipsis uerbis haeret incommodum, sed consequens est, ut non uno, sed multiplici scopo proposito, laborum nostrorum ad finem directio in incertum aberret.

Uarias contemplationis diuisiones antè protulimus: uerum, ut uerbo dicam, eius quae sit oratio, & abs mente diuina luce illustrata fiat, unicum genus, sicut, ut pressius cum Logicis dicam, speciem unam credo; nec nisi modo, uel tempore,

vel materia, vel perfectione, vel aliqua circumstantia distingui. Quippe quemadmodum visus & intuitus oculi, specie non distinguitur, quamuis diutius, contentius, remissius, clarius, obscurius, vnam aut res plures specie diuersissimas inspiciat: ita non est diuersus animi intuitus, seu, quod idem est, non est diuersa contemplatio, si breuior, longior, contenta, remissa, obscura, clara, laboriosa, facilis, subita, praeuisa, perfectior, imperfectior, laetior, tristior fuerit. Vix enim nisi huiusmodi quasdam distinctiones intercedere qui attentius introspexerit deprehender. Quod vt ipsis rebus euincam, nonnulla quae profertur referam.

Quaedam est, inquiunt, contemplatio *quietudinis & silentij*, in qua cessat creaturam strepitus, Deus loquitur, audit anima, leniterq; nullis alijs interurbata moribus contemplationi acquiescit. Tantone hoc erat nobis molimine promittendum, quasi que de quadam abyssu eruendum? quid hic aliud, quam *primum indifferentiae fundamentum* à B. Patrepositum, cui orandi vsus accesserit? quid nisi contemplatio tranquilla? Sed pergamus: Est, aiunt, oratio *praesentiae Dei*, qui non foris, sed in nobis ipsis quaeratur: at iam olim Nouitij didicimus, *In ipso viuimus, mouemur, & sumus*: Beatusque Pater, nonne in contemplatione de amore, docet in nobis esse Deum, & nos eius esse templum? Sed en alia; contemplatio haec est *solutum in cruce, voluntas curis exsoluta*: quid hic dicam, nisi quod & sunt effectus contemplationis, non ipsa contemplatio, nec est voluntas, sed voluntatis actus, quare, quod ante monui, pie & benignè, sed & prudenter intelligenda sunt: verum tamen hoc ipsum quanto excelsius in 2. & 3. gradu humilitatis B. Ignatius tradidit? Audiamus num quid aliud; si mentis ex illustrationes sic mentem totam occupent vt etiam à sensibus alienent, *ecstasis* dicitur; si subito & derrepente incurrunt, *volatus* quasi columbae liquidum aëra celeri penna secantis: ad quaetria, bene monere solent non aspirandum esse. Haec autem licet vera sint, aliud tamen contemplationis genus haud denotant, sed non aliter perfectiorem, & (vt ita dicam) penetrantiorem, quam Archimedis fuere studia praeter ceteris, cum vsque eò illorum ardore raperetur, nihil vt eorum perciperet, quae circa se fierent. Possent è D. Bernardo, D. Bonauentura, Richardo & alijs exempla varia proferre, sed hoc veritati probandae sit satis. Quamquam libens fateor Auctores eos qui eiusmodi scribunt, saepe non asserere, diuersane omnino, an tantum diuersi sunt eiusdem orationis modi; sed haec à me dicta sunt, vt clara & certa proferrem, doceremque non tantum non esse extra libellum Exercitiorum, quasi in alienigenarum puteis, aquam deuotionis quaerendam, sed à Domino per Beatum Patriarcham nostrum datum nobis fontem viuum, vnde limpidius & perenniter haurire possimus, & ad maiorem illo solo duce & auspice perfectionem peruenire, quam si alium abs eo adhiberemus. Et verò iniuriam B. Patri fecerit, qui ipsius Religioni alium aliquem magistrum, & praestantioris orationis doctorem datum affirmarit: quod quia neminem affirmaturum scio, non agam pluribus, id verò consequens esse assero, vt si orationis, ea quae in Socie-

rate

rare possunt esse præstantissima docuit, nihil autem de illa nisi in libello Exercitiorum docuit, inde necessarid eruendum, inde illud ipsum præstantissimum in depromendum.

Quod autem non omnes id aduertant, causam dedi; quod liber hic, vsum potius, & præceptorum gustum, quam lectionem perfunctoriam quærat, & contra quam alij ex fumo fulgorem, quam ex fulgore fumum dare malens, nolit verbis magnificis vulgares sensus attollere, sed sensus reconditos plana & aperta dictione vestire. Quod prudentissimè & sapientissimè ab illo factum est, qui sapientibus & insipientibus vtilem operam nauate cupiebat. Videbat enim ea se scripsisse, quibus ad summa quæque peruidenda & vsurpanda, qui tantarum rerum capaces essent, perducerentur, quorum verò non tanta vis esset animi, illi sua se mediocritate quieti inuoluerent, fructus quasi generi suo conuenientes ferrent, potius quam alta sapiendo arescerent: ac interim ita constanter perseuerando copiosorem diuinæ liberalitatis gratiam iritarent, quæ illos supra se altius eueheret.

Certè enim quatuor sunt quæ me ab istiusmodi turgescentibus ampla promissione, & verborum nouitate libris abstrahunt. Primò, quod circulatim, multa que ambage nullam certam progressui viam denotant. Secundò, quod magna promittentes, vt plurimum pauca & vilia exhibent. Tertiò, quod promissis illucti multi, supra vires, & indiscretè audent. Quartò, quod inquietos, quasi præillis nihil dum egerint, nihil perfectionis acquisierint, multos viros bonos reddant; indeque illusionibus dæmonis magis obnoxios. Neque verò ab abusu hac argumenta promuntur: cum enim, vt docuimus, non sit noua vlla orationis forma, cum que vt ipsimet asserunt, non violento conatu, sed vocante Deo per meditationem, & consuetam contemplationem perficiatur animus, nonne eiusmodi pollicitationes sine causa exaggerare, est voluntariè alios in fraudem illicere. Mitto quod iste tumor dicendi, parum sit humilitati Christianæ congruus, indeque fortè non rarò res pertenues in inmensum laudibus extollunt: quod an sine aliqua vanitate, vel propriarum, & ad nos attinentium rerum amore nimio fieri possit, aliorum esto iudicium. Nos verò de singulis optimè sentiamus, optimaque voluntate viros præditos, honorisque diuini zelo ad scribendum impulsos, & veneremur & amemus, & meritorem quæ plurima magno conatu congregarunt, vna in caritate participes fieri optemus: quod mihi pro sua benignitate concedat, grauioreque meos condonet errores Iesus Christus Dominus noster, qui cum Patre & Spiritu sancto regnat Deus vnus in sæcula, Amen.